

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра міжнародних економічних відносин
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 29 Міжнародні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
освітньо-професійна програма Міжнародний бізнес

Завідувачка кафедри
Міжнародні економічні відносини

(підпис)

Отенко І.П.
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Пархоменко Н.О.
(прізвище та ініціали)

Харків
2023

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Отенко І. П., д.е.н., професор кафедри міжнародні економічні відносини

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародні економічні відносини

Протокол засідання кафедри № 1 від 28.08.2023 р.

Дію робочої програми пролонговано:

на 20__/20__ н.р.

Завідувач кафедри

(назва програми)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(назва програми)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

на 20__/20__ н.р.

Завідувач кафедри

(назва програми)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(назва програми)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

на 20__/20__ н.р.

Завідувач кафедри

(назва програми)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(назва програми)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення.

Робочу програму науково-дослідної практики складено відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», Положення про організацію практики студентів Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця введеного в дію наказом університету № 44 від 24.01.2022 року, що розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (зі змінами), внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені С. Кузнеця, введеного в дію наказом університету № 198 від 26.10.2020 року, стандарту вищої освіти.

1. Характеристика, мета, завдання та результати науково-дослідної практики

1.1. Характеристика науково-дослідної практики

Кількість кредитів	Загальна кількість годин		Вид контролю	Семестр	
5 ЄКТС	150		ЗВІТ	8	
	з них:				
	практика				самостійна робота
	лекції	практичні			
-	30	120			

1.2. Мета науково-дослідної практики – набуття та розвиток здатності здобувачів вищої освіти до самостійної науково-дослідної роботи, поглиблення теоретичних знань в сфері міжнародних економічних відносин.

1.3. Основні завдання та результати науково-дослідної практики

Для досягнення поставленої мети здобувачі вирішують такі завдання:

вивчення теоретичних джерел за обраним напрямом дослідження (темою дипломної роботи);

аналіз стану розроблення проблемних питань за обраним напрямом дослідження у вітчизняній та іноземній літературі;

визначення структури та основних завдань дипломної роботи;

оволодіння методикою пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичних даних;

розроблення науково обґрунтованих рекомендацій до вирішення проблемних питань;

апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій дипломної роботи у формі виступу на конференції, написання наукової статті або тез доповіді.

Пройшовши практику, здобувачі освіти мають досягти результати відповідно до освітньо-професійної програми.

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (РН)
	ІК	РН4, РН7
СК16	ЗК3	РН23
СК16		РН21
	ЗК7, ЗК8	РН25

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

PH4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

PH7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

PH23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

PH25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

2. Зміст та організація проведення науково-дослідної практики

2.1. Під час науково-дослідної практики здобувачі вищої освіти аналізують, систематизують, узагальнюють, закріплюють та поглиблюють теоретичні знання за обраною тематикою наукового дослідження;

2.2. Зміст науково-дослідної практики складають теми:

- аналіз проблемної ситуації та формулювання проблеми. Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження;

- організація наукового дослідження. Попередній аналіз об'єкту дослідження. Складання завдань дослідження;

- формування інформаційного поля дослідження. Техніки відбору та систематизації літературних джерел, робота із спеціальною літературою, електронний пошук наукової інформації. Техніки конструювання категоріального та понятійного апарату;

- методи наукових досліджень. Обґрунтування вибору методів дослідження.

Під час вивчення дисципліни застосовуються методи навчання, що спрямовані на активізацію та стимулювання науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти, як: презентації з попередньою роботою в малих

групах, асоціативні ігри, ситуаційні вправи, міні-тренінги, індивідуальна дослідницька робота під час виконання завдання з написання статті.

На практичних заняттях 1 та 2 здобувачі вищої освіти ознайомлюються із техніками конструювання категоріального та понятійного апарату. Під час проведення практичних занять здобувачі вищої освіти приймають участь в асоціативній грі на теми: «Правильне формулювання проблеми та способи її вирішення», «Формування логіки обґрунтування теми дослідження», «Визначення об'єкту та предмету дослідження», «Визначення ключових понять за темою дослідження».

На **практичному занятті 3**, що присвячено такій тематиці «Організація наукового дослідження», здобувачі вищої освіти виконують ситуаційні вправи «Структурування програми дослідження», «Складання організаційного плану проведення дослідження», «Попередній аналіз об'єкту дослідження та складання завдань дослідження».

На **практичному занятті 4 та 5** здобувачі вищої освіти приймають участь у міні-тренінгу «Формулювання мети, завдань, визначення об'єкту, предмету дослідження за обраною темою», «Графічне представлення предметної області дослідження». Здобувачі вищої освіти готують презентації під час роботи в малих групах, відпрацьовуючи навички командної роботи. Під час проведення практичних занять використовуються: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемно-орієнтований та дослідницький методи викладання.

На **практичних заняттях 6-8** «Формування інформаційного поля дослідження», здобувачі вищої освіти ознайомлюються з техніками відбору та систематизації літературних джерел, роботи із спеціальною літературою, електронним пошуком наукової інформації. Проводять індивідуальну дослідницьку роботу з огляду інформаційних джерел за темою дослідження. Ознайомлюються з вимогами до оформлення інформаційних джерел.

На практичних заняттях 9, 10 здобувачі вищої освіти ознайомлюються з вимогами до написання статті або тез доповіді на

конференцію, займаються їх написанням. Оволодівають техніками підготовки доповіді та її презентації.

На практичних заняттях 11-15 здобувачі вищої освіти ознайомлюються з методами наукового дослідження, характеристиками вимірювання наукової новизни отриманих результатів, вимогами до оформлення звіту, його презентації. Під час проведення практичних занять студенти оволодівають техніками обґрунтування вибору методів, наукової новизни отриманих результатів, їх презентації, ведення наукової дискусії.

2.3. Результати проходження науково-дослідної практики складає звіт, стаття або тези доповіді. Форму титульного аркушу звіту наведено в Додатку А.

3. Вимоги до баз науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика проводиться в структурних підрозділах Університету. Тому договір про проведення практики здобувачі вищої освіти закладу вищої освіти не укладається.

4. Індивідуальні завдання з науково-дослідної практики

Індивідуальні завдання здобувач вищої освіти виконує відповідно обраному напрямку наукового дослідження. В Додатку Б представлено перелік напрямів наукових досліджень за програмою «Міжнародний бізнес». При роботі над виконанням індивідуальних завдань здобувач вищої освіти самостійно вивчає літературні джерела, нормативні документи, що дозволяє йому обрати напрям дослідження, обґрунтувати вибір теми дипломної роботи, визначити об'єкт, предмет та методи дослідження.

5. Вимоги до звіту з науково-дослідної практики

Структура звіту повинна відповідати критеріям цілісності, системності, зв'язності. Звіт може бути представлений статтею або тезами доповіді

конференції. Обов'язковими структурними елементами звіту (якщо не представлений статтею або тезами доповіді) є актуальність теми, мета, задачі, об'єкт, предмет та методи дослідження, описання очікуваних результатів, список використаних джерел.

Звіт з науково-дослідної практики повинен завершуватися висновками, в яких необхідно загострити увагу на очікуваних результатах, що будуть вирішуватися в роботі. Рекомендований обсяг звіту – 5-7 сторінок.

При комп'ютерному наборі тексту звіту слід використовувати шрифт Times New Roman, 14 кегль. Міжрядковий інтервал – множина 1,5. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі і дорівнювати 5 знакам (прибл. 1,25 см). При оформленні таблиць та рисунків допускається використання 12 розміру шрифту. Міжрядковий інтервал у таблиці може бути 1,3.

Текст звіту з науково-дослідної практики повинен бути розміщений з обов'язковим дотриманням таких полів: верхнє і нижнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм, ліве – не менше 25 мм.

Вимоги до оформлення наукових статей в електронному журналі «Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця» можна знайти за посиланням:

https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Vymohy_do_oformlennya_MV_ukr_2023.pdf.

УДК для статті визначається за статтею, яку відправлено на електронну пошту: udkhneu@gmail.com.

Вимоги до оформлення тез доповідей конференції визначаються організаторами конференції.

Автори статей і наукові керівники кафедри беруть на себе відповідальність за правильність і точність наведених даних і фактів, а також за розміщення у статті даних, які не є предметом відкритої публікації. Відповідальність за якість статті та відсутність у ній плагіату повністю покладено на здобувача (автора статті) та наукового керівника.

6. Підбиття підсумків науково-дослідної практики

Відповідно до Положення про організацію практики здобувачі вищої освіти у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, затвердженого наказом 24.01.2022 р. № 44, після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми практики та індивідуальних завдань.

Захист звіту з науково-дослідної практики здійснюють упродовж десяти днів після закінчення терміну проходження практики. Захист звітів із науково-дослідної практики приймає комісія, що складається з викладачів кафедри міжнародних економічних відносин. Для успішного захисту звіту здобувачу вищої освіти рекомендовано давати чіткі, лаконічні, аргументовані відповіді на поставлені запитання. Після відповідей на всі поставлені запитання основну частину процедури захисту звіту можна вважати завершеною.

Оцінка за практику виставляється у відомість обліку поточної і підсумкової успішності та в індивідуальний навчальний план здобувача освіти за підписами членів комісії. Оцінка за практику враховується при призначенні рейтингової позиції здобувача освіти.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили у призначений термін звіти з практики, будуть мати академічну заборгованість.

7. Критерії оцінювання результатів науково-дослідної практики

Оцінка результатів проходження та захисту практики проводиться за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в Університеті.

Підсумкова кількість балів, набута здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики залежить від обраного здобувачем вищої освіти варіанту звіту (див. п. 2.3; 5).

Перший варіант оцінювання результатів науково-дослідної практики складають оцінки щодо:

виконання практичних завдань max – 40 балів;

написання статті або тез доповіді конференції тах – 50 балів;
презентація результатів за статтею, оформлення звіту у вигляді статті або тез доповіді тах – 10 балів;

Другий варіант оцінювання результатів науково-дослідної практики складають оцінки щодо:

виконання практичних завдань тах – 40 балів;
оформлення звіту тах – 40 балів;
презентація результатів за звітом, захист та відповіді на питання тах – 20 балів.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.

2. Методичні рекомендації до підготовки дипломної роботи для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня [Електронне видання] / укл. І. П. Отенко, Н. О. Пархоменко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 41 с.

3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 607 с.

4. 7 сходинок підготовки успішної дисертації. Монографія/ Старостіна А.О., Кравченко В.А., Нагачевська Т.В./ за заг. ред. проф. Старостіної А.О. 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2019. – 302с.
http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/kafedry/mem/programs/ME_mag_den/NPD/OK_1.pdf

8.2. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця : наказ № 5 від 26.10.2020 р. URL: <http://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

2. Положення про організацію практики студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, затвердженого наказом 24.01.2022 р. № 44. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Polozhennya-pro-organizatsiyu-praktyky-studentiv.pdf>.

3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text).

4. Сайт ПНС ім. С. Кузнеця. Методичне забезпечення з «Науково-дослідної практики». URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8555>.

5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

6. Національна парламентська бібліотека України. URL: <https://nlu.org.ua/>.

7. Статистика України: науковий журнал. URL: www.ukrstat.gov.ua.

8. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>.

ДОДАТКИ

Додаток А

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ ЗВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

ЗВІТ

з науково-дослідної практики

Здобувача 4 курсу

Групи 6.01.292.010.20.1

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

ОПП Міжнародний бізнес

(прізвище та ініціали)

Керівник від ЗВО:

Кількість балів з урахуванням захисту _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

м. Харків,
202_ р.

Рекомендована тематика наукового дослідження

1. Інформаційна підтримка суб'єктів міжнародного бізнесу торгово-промисловою палатою
2. Інституційні механізми залучення іноземних інвестицій в Україну
3. Стратегічне позиціонування підприємства у міжнародному бізнес-середовищі
4. Організаційне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності малих підприємств
5. Формування стратегії виходу сільськогосподарського (машинобудівного, металургійного) підприємства на зовнішні ринки
6. Управління логістичною діяльністю підприємства у міжнародному бізнес-середовищі
7. Формування бізнес-комунікацій в системі міжнародного підприємництва
8. Позиціонування підприємства на міжнародному ринку
9. Формування фінансового забезпечення зовнішньоекономічних операцій консалтингової компанії
10. Розробка експортної стратегії промислового підприємства
11. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств галузі машинобудування
12. Інформаційне забезпечення міжнародної маркетингової діяльності консалтингової компанії
13. Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності ІТ-компанії
14. Мінімізація ризиків розвитку міжнародної компанії
15. Формування товарної стратегії підприємства в міжнародному бізнес-середовищі
16. Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності компанії
17. Розробка та реалізація стратегії міжнародного маркетингу комерційного підприємства
18. Управління конкурентоспроможністю підприємства на міжнародних ринках
19. Формування безпекоорієнтованого розвитку експортної діяльності торговельного підприємства
20. Розвиток консалтингової діяльності на міжнародних ринках
21. Розвиток міжнародних перевезень залізничним транспортом
22. Формування стратегії просування промислової продукції на зовнішні ринки
23. Формування міжнародної маркетингової стратегії у сфері послуг
24. Формування корпоративної культури розвитку міжнародної компанії
25. Розробка HR-стратегії підприємства, що здійснює міжнародну діяльність
26. Аналіз та оцінка впливу зовнішньої трудової міграції на економічне зростання України

- 27.Формування міжнародного іміджу Харкова
- 28.Діагностика експортного потенціалу компанії
- 29.Інноваційний розвиток компанії на міжнародному ринку
- 30.Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності компанії
- 31.Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності виробничого підприємства
- 32.Формування системи міжнародних маркетингових комунікацій компанії
- 33.Формування корпоративної культури виробничої компанії на міжнародному ринку
- 34.Діджиталізація менеджменту міжнародного бізнесу компанії
- 35.Формування маркетингового потенціалу підприємства на міжнародних ринках
- 36.Формування бренд-стратегії на міжнародних ринках
- 37.Організаційне забезпечення експортно-імпортних операцій підприємства
- 38.Удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності компанії в сфері високих технологій
- 39.Розвиток інфраструктурних проектів міста Харкова за підтримки міжнародних агентств
- 40.Реалізація інвестиційних проектів м. Харкова в рамках міжнародної співпраці
- 41.Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства на засадах корпоративної соціальної відповідальності
- 42.Формування конкурентного потенціалу міжнародної компанії на ринку
- 43.Методичне забезпечення оцінки ризиків міжнародної компанії
- 44.Формування потенціалу конкурентоспроможності підприємницької діяльності в умовах міжнародного середовища
- 45.Маркетингові інструменти забезпечення стійкої позиції підприємства на зовнішніх ринках
- 46.Формування збутової політики торговельного підприємства на міжнародному ринку
- 47.Оцінювання ризиків міжнародних транспортних перевезень
- 48.Організація торгівлі IT-послугами в системі міжнародного бізнесу
- 49.Організація імпортової діяльності торговельних компаній України
- 50.Формування стратегії розвитку інтернет-маркетингу в міжнародному бізнесі
- 51.Фінансове забезпечення міжнародної конкурентоспроможності компанії
- 52.Аналітичне забезпечення розвитку імпортової діяльності компанії
- 53.Вибір інструментів фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства

54. Діджиталізація бізнес-процесів розвитку компанії у міжнародному середовищі
55. Формування іміджу підприємства на зовнішньому ринку
56. Інструменти забезпечення економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності підприємства
57. Інформаційна підтримка зовнішньоекономічної діяльності (регіону, організації).
58. Організація франчайзінгових компаній закордонних фірм.
59. Розвиток міжнародного бізнесу в економіці ЄС (галузеві, організаційні та регуляторні аспекти)
60. Розвиток міжнародного бізнесу в економіці КНР (галузеві, організаційні та регуляторні аспекти)
61. Розвиток міжнародного бізнесу в економіці США (галузеві, організаційні та регуляторні аспекти)
62. Формування ресурсного потенціалу розвитку міжнародного бізнесу (на конкретному прикладі).
63. Регуляторний вплив міжнародних організацій на розвиток бізнесу
64. Формування міжнародної міграційної політики держави
65. Компаративний аналіз національних фінансових систем країн
66. Реалізація національних економічних інтересів України у міжнародному економічному співробітництві.
67. Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України
68. Трансформація міжнародного бізнесу в кризових умовах
69. Трансформація міжнародного бізнесу в умовах цифрової економіки
70. Забезпечення соціальної відповідальності в системі міжнародного бізнесу
71. Тема може бути запропонована студентом (або відредагована з переліку запропонованих) за погодженням з науковим керівником.

